

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felolós szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1.
Egyes számok kaphatók: a dohányforgalmazókban.

A polgármester a városról.

A szombati közgyűlés nem csupán a jövő év költségvetéséről szólott. Saára Gyula dr. polgármester fölhasználta az alkalmát, hogy a város közönségét az ő két esztendő kormányzásának eredményeiről, a város jelen helyzetéről s a jövő terveiről tájékoztassa.

Öszintén mondhatjuk, hogy a közgyűlés tagjai meleg érdeklődéssel és szeretettel hallgatták a város vezetőjének szavait. Előgedetten látták, hogy az az ember, a kit Székesfehérvár két évvel ezelőtt újjászervezőnek, reformátornak állított a város élére, méltó volt a közbizalomra, akart tenni és dolgozott is a város érdekében. Első lett nemcsak a méltóságban, hanem a munkában is. Egész egyénisége átalakult a város érdekeinek képviselőjévé, a ki a vállán és szívében hordozza minden gondunkat. Tele van tervvel s mindennek a központja ő maga.

Méltányos és igazságos, hogy a város közönsége megismerje Saára Gyula dr. előadása alapján városunk jelenét és jövődjét. Helyes, ha a multtal is tud összehasonlítani. A város közönsége ugye adhat más jutalmat Saára Gyula drnak, mint ha elismeri az ő lelkes önfeláldozását s bizalommal tekint jövődjé alkotásai elé.

A polgármester előterjesztése a következőleg szól:

Tekintetes törvényhatósági bizottság!

Alig két és fél éve annak, hogy a reám bízott díszes, de felelősségteljes állásnak súlyát és gondját viselhetem.

Városunk iránt való rajongó szeretetem, a a közügyek iránt érzett lelkesedésem, azon tudatosan átérett mély kötelességérzetem, melytől áthatva az Önök megtisztelő bizalma folytan polgármesteri működésem megkezdtem: adta meg az erőt és kitartást a nagy és nehéz munkában, melyre vállalkoztam.

Igen jól ismerem a nehézségeket, melyekkel megküzdenem kell, ismerem városunk szomorú anyagi helyzetét s igen jól tudtam azt, hogy városunk nehéz és súlyos helyzetében haladásának és fejlődésének fedezetét nem tudja költségvetése keretében folyó jövedelmeiből eszközölni.

Es ha mindezen nehézségek ismerete mellett a város ügyeinek vezetésére mégis vállalkoztam, tettem azt áthatva a biztató reménytől, hogy egy következetes és kitartó, fáradságot nem ismerő, becsületes és tiszta szándéku munkássággal, a legnagyobb ellenőrzés és felügyelet gyakorlásával, nem tévesztve szem elől az észszerű, üdvös és helyén való takarékosság elvét sem, sikerülni fog rendes kiadásainkat csökkenteni, jövedelmeinket fokozni és újabb jövedelmi forrásokról gondoskodva, városunk anyagi megerősését, fejlődését előmozdítani és a jövőben biztosítani.

sődését, fejlődését előmozdítani és a jövőben biztosítani.

A bizalom kérdése.

Midőn két és fél évvel ezelőtt polgármesteri állásomat elfoglaltam, arra kértem a tekintetes törvényhatósági bizottság mélyen tisztelt tagjait, hogy előlegezzék bizalmukat és jóakarukat, mely a közügyek terén való sikeres működés alapját képezi.

Ugyanezre arra is kértem Önöket mélyen tisztelt bizottsági tag urak, hogy komoly, fáradhatlan, csüggedést nem ismerő munkával és kitartással iparkodjunk megtalálni a gazdasági megerősödésünkre vezető utakat és módokat, hogy városunk fejlődése és felvirágozása érdekében egy öntudatos, következetes, jól átdolgozott program után haladjunk.

Biztatott a remény, hogy a tekintetes törvényhatósági bizottság tagjai bizalmukkal meg fognak ajándékozni.

Ezen reményben nem is csalókoztam. Benső meglepődéssel, igaz hálával és köszönettel kell elismernem azt, hogy rövid polgármesteri működésem alatt sohasem kellett nélkülözniöm bizalmukat és jóakaratu támogatásukat.

Midőn a tekintetes törvényhatósági bizottság a város fejlődésére és az új alkotások létesítésére irányuló programomat tárgyalás alapjául elfogadta és annak időszertől fokozatos előkészítésére egy külön bizottságot küldött ki, engem a legnagyobb hálaóra kötelezett.

Nehéz a közügyek terén a haladásnak útja, mert ezer ellenkező magánérdekkel kell megküzdeni. De éppen azért, mert a magánérdeknek állják legtöbb esetben útját feltétlenül kívánatos, hogy egyek és erők legyenek a köz érdekében folytatandó küzdelmeinkben.

A város előhaladása, felvirágozása érdekében tett minden lépésünk fontos, mert hiszen minden lépésünktől a város jövődjé függ.

Igaz, hogy elmaradt városunkban csekély az, ami eddig történt, és csak gyenge kezdet. Az első lépés azonban már meg van téve.

Ha tehát egyesülünk a nemes munkában, ha nem mulékonny, hanem igaz lelkesedéssel iparkodunk pótolni a mult hiányait, akkor a mi szívós kitartásunkban, városunk iránti igaz szeretetünkben megtaláljuk majd azon nagy erőt, melyre szükségünk van.

Ezen nagy és nehéz munkánkban való lelkes részvételre kérem önöket, mélyen tisztelt bizottsági tag urak.

A jelen költségvetés a harmadik, melyet elfogadás végett a tekintetes törvényhatósági bizottság elé terjeszték.

Más városok helyzete.

Eppen úgy, mint az előző években, ez alkalommal sem mulasztatom el felhívni a tekintetes törvényhatósági bizottság figyelmét, hogy községi háztartásunkban a lehető legnagyobb körültekintéssel járjunk el és lehetőleg kerültesenek a főlöszleges kiadások.

Más hasonló városok helyzetét tanulmányozva azon meggyőződésre jutottam, hogy néhány szerencsés, fekvésénél fogva nagyobb vidéki göcponjtját képező város kivételével, a városok általában hasonló viszonyok közt vannak, mint a mi városunk.

Minden város tudatában van annak, hogy bár jogosan várják az államtól helyzetük javítását és jogosult is azon reményük, hogy az állam érdekében tett nagymérvű munkásságuk anyagi áldozataik és kiadásaikért majd kárpótoltatni fogják. Az államra azonban, amint a tapasztalat megmutatta, mégsem támaszkodhatnak, hanem a saját maguk erejéből kell törekedniök gazdasági megerősödésükre.

Városaink nagy részének évi költségvetéseit tanulmányozva, mint leszűrt igazságot kellett megállapítanom, hogy azok éppen úgy, mint a mi városunk, költségvetéseik keretében folyó jövedelmükből nem tudnak alkotásokat létesíteni, hanem kénytelenek kölcsönök igénybevételeivel, minden nagyobb alkotásaiknál a későbbi utókat is megterhelni.

A pótdadó.

Ez nem volna baj, hanem igenis baj és a legnagyobb igazságtalanság nálunk a mult azon gyakorlata, hogy a szükséges és elkerülhetetlen alkotások költségeit egyedül és kizárólag a városi pótdadó keretében fedezte, vagyis folytonosan az ugyanazon egy adóalanyokat terhelte.

Ez a gyakorlat se nem helyes, se nem igazságos, se nem méltányos.

A közterhek viselésébe kivétel és a kiváltságos helyzetekre tekintet nélkül, progressiv alapon be kell vonni mindenkit, de különösen azokat, akik különleges helyzetüknél fogva pótdadót éppen nem, vagy alig fizetnek, de a legközvetlenebb mérvben követelik épen a kulturális, közegészség és jótékonyaság, köztisztaság és környelmi tekintetben a legmesszebbmenő áldozatok meghozatalát.

1908—1911.

Az 1911. évi jelen költségvetésünket összehasonlítva az 1908. évi költségvetés adataival a következők állapíthatók meg.

Midőn én 1908. évben a város ügyének vezetését átvettem a községi pótdadó 77 % volt.

Az én polgármesteri működésem alatt városi szükségleteink, amelyeknek fedezetéről gondoskodnom kellett, csak az újabb és az emelkedő nagyobb szükségleteket említhet meg, a következőképpen szaporodtak:

Az általános közigazgatási kiadás rovata, mely az 1908. évi költségvetés szerint 276,808 koronát tett ki, az 1911. évi költségvetés szerint 281,396 koronára emelkedett, melyhez hozzáadva még a rendőrök és szolgák részére megszavazott 15 %, 6158 koronát kitevő drágasági pótlékot, kitesz 287,554 koronát, vagyis ezen rovat 10746 koronával emelkedett.

A nyugdíjak és kegydíjak rovata az 1908. évi költségvetésünk szerint 44,755 koronát tett ki, az 1911. évi költségvetés szerint 67,729 ko-

Sövegjártó János

vászon kereskedése

Székesfehérvár, Barátok épülete.

EZELŐTT: ÖZV. HANEL ANTALNÉ

Nagy választék gyű és asztalmentékből.

fehér és színes barchetok, stb.

Olcsó szabott árak.

Mai lapunk 4. oldal.

ronára emelkedett és így az emelkedés 22,729 korona.

A köz- és állategészségügy rovata 1908. évi költségvetés szerint 11,626 kor. 1911-re 19,128 kor. az emelkedés 7502 korona.

A felvett kölcsönök törlesztéses részletezési kamat rovata az 1908-ra 171, 426 kor. volt, az 1911. évi költségvetés szerint, az új tőketörlesztési részletek folytán 230, 323 koronára emelkedett és így az emelkedés 58,917 koronát tesz ki.

A közművelődés-, egyházi, és kegyuraság-, közjólétonság-javadalmak és jogok, utcák, terhek és járdák, közművelődés, tüzoltói, halonai kiadások, adó és illeték, adóösszeírás és végrehajtói, fogyasztási és kezelési és egyéb vegyes kiadásaink rovatai az 1908. évi költségvetés szerint 539,650 koronát tettek ki, az 1911. évi költségvetés szerint 564,049 koronára emelkedtek, vagyis az emelkedés ezen rovatokon 24399 koronát, míg a megtakarítás a városi épületeknél, mezőgazdaságnál, kerteknél és sétányoknál 9934 koronát tesz ki.

114,359 kor. új teher.

Vagyis ekként az 1908-ik évi költségvetés szükséglete 1.131,045 koronát tett ki, az 1911. évi költségvetés kiadási 1,245,404 koronára emelkedtek vagyis az emelkedés 124.293 koronát, Mivel a fenti három rovaton elért 9934 korona megtakarítás leszámítása után 114.359 koronát tesz ki.

Ha az 1908. évi szükségleteinket és kiadásainkat összehasonlítjuk az 1911. évi költségvetésünkbe bevett jövedelmekkel, akkor megállapíthatjuk, hogy az 1908. évben a fedezeti összeg, a községi pótdadó számításba vétele nélkül kitesz 811.528 koronát, mely az időközi jövedelmi fokozás, különösen a takarékpénztári betétek, újabb tőkésítések és beruházások folytán 1911 évben 884.675 koronára emelkedett és így jövedelmünknek illetve fedezetünknek emelkedése 73,147 koronát tesz ki.

Már most ha a szükségleteink időközi szaporodásából, vagyis a 114,359 koronából levonjuk az időközi jövedelmek emelkedésének összegét, a 73,147 koronát, marad még fedezetlen szükségleti összeg, mely a pótdadó terhére esik, 241,21 korona, mely 10 % községi pótdadó emelkedéssel lett volna fedezhető, vagyis 1911. évben 87 % -os pótdadót kellett volna kivetni.

Új jövedelmek.

Azonban az állami adónak, mint a községi pótdadó alapjának emelkedése, az újabb jövedelmi források, a szikviz és fogyasztási adójövedelmek emelkedése, a kiadásoknál a legszigorúbb takarékoság elvénél keresztülvételével mégis lehetséges volt, hogy az 1908. évi 77 % -os pótdadóval szemben 1911. évre a nagy szükségletekkel szemben mégis csak 3 % -al kell emelnünk községi pótdadónkat.

Ha azonban háztartásunk egyensúlyát a jövőben biztosítani akarjuk, ha a korszerű alkotások és szükségletek fedezetét nem pótdadónk emelésével akarjuk eszközölni, akkor a rendelkezésünkre álló és más városok által már behozott célszerű és igazságosnak elismert segédforrások igénybevételét nem szabad halogatnunk.

En a házbérfüller és az ingatlanok átiratási illetékére vonatkozó szabályrendeleteket összeállítottam, azok már ügyérsi véleménnyel ellátva néhány hét alatt a pénzügyi, jogügyi bizottságok által letárgyalvatván, a tanács útján annak javaslatával ellátva, még, amint reményelem, a folyó évi novemberi közgyűlésre a törvényhatósági bizottság elé terjeszthetők lesznek.

Új jövedelmi forrásul kínálkozik a lakások, üzletheiységek és egyéb lakrészek bérértéke után a házbérfüllernek, vagyis az úgynevezett házbérfüllernek kivétele. Ezen szabályzat az év folyamán a folyó évi november havi közgyűlés tárgyalás alá vehető.

Szintén újabb jövedelmi forrásul fog szolgálni az ingatlanok átiratása albalmával bizonyos díjnak kivétele és szedése.

Az erre vonatkozó szabályzat is még az év folyamán a november havi közgyűlésen tárgyalás alá vehető.

Ugyancsak alkalmas módnak kínálkozik jövedelmünk gyarapítására a fogyasztási illetékek rendezése és ezzel kapcsolatosan a fogyasztási

adók kezelési rendszerünknek helyesebb alapra fektetése és ez által az ellenőrzés szigorúbbá tétele.

Ma már fogyasztási jövedelmeknek megnyugtató és folytonos emelkedése, remélhetőleg lehetségessé teszi az úgynevezett pinceválsági összegnek a régi alapra leszállíthatását, mely irányban az előkészítő tárgyalások folyamatban vannak.

A múlt évi költségvetés tárgyalásán alkalmával ígéretet tettem, hogy gondoskodásom tárgyát fogja képezni a törzsvagyon jövedelméhez közelebbi tétele, a városi legelő ügyének rendezése, a járnospulási és fővenyi tanyai gazdaságoknak parcellázás útján bérbeadása és ezáltal nagyobb bérösszeg elérése.

Ezen ígéretemet is iparkodtam beváltani. A fővenyi gazdaság parcellázása és ekkénti bérbeadása, Polczar Péter gazdasági tanácsos ur által a legutóbbi napokban megtörtént átvéresi eljárással foganatosítottam, még pedig oly sikerrel, hogy az ekként elért eredmény, a multban fizetett bérösszeggel szemben 6683 korona béremelkedést eredményezett és ezenkívül a belsőség 17 kat. hold és az épületek még kiadva nincsenek, de ha az eddig beérkezett ajánlatokat vesszük figyelembe még 600 korona jövedelem várható. Ezenkívül megmaradt még a Szent János dűlőbeli földetből 23 kat. hold, a fővenyi tanyagazdaságból 77 hold legelő, mely az alsóvárosi tehénlegelőhöz csatolható lesz.

Az alsóvárosi részen a multban fizetett bérösszeggel szemben 5667 korona, vagyis összesen 12350 korona béremelkedést értünk el.

Ha tehát ezen összeget az 1911 évi, most tárgyalás alá beterjesztett költségvetésünkbe, mai napon mint fedezeti összeget beállítjuk az 1911 évre előirányzott pótdadónkat 80 százalékban állapítjuk meg. (Vége köv.)

Támadás Prohászka püspök nevével.

A szabadkőműves lapok arcátlansága napról-napra növekedik. S nincs intézmény, a melyet nagyobb egyöntetiséggel támadnának, mint a katolicizmus. Mintha apró ördögök egész legiója sürögne-forogna azokban a lapokban s a melyek a következőkről akárcsak a világot meggyöznék:

A katolicizmus idejét mult intézmény. A pápa egy öreg bácsi, a kinek csak szeszélyei vannak, de komolyan nem veendő. A papság annyit bünt követ el, amennyi épen elég arra, hogy az ember ezt a vallást a faképnél hagyja.

Különösen az utóbbi a vesszőparipájuk. A világ akármilyen kuckójából előkerítenek naponta egy-egy papot s azt föltranszirozva, fölgarnirozva a világ elé tárják: ime: katolikusok, ezek a ti vezetőitek! Így terjesztik a gyűlöletet a papság iránt s legalább is a közöny és hidegséget a vallás iránt. Ha valahol egy rossz papot hallanak, ahhoz megírják a fő- és alcímekkel ellátott külön ízes cikkeket. Ha nincs rossz pap a tollhegyen, készletben, elvesznek két jó papot s útik egyiket a másikkal. A célt elérik, akadnak emberek, a kik szidják a papokat és idegenednek a vallásuktól.

Ilyen falat akadt szombatra, a mikor a leglármásabb esti lapok tollhegyre tűzték Prohászka püspököt és Tomcsányi Lajos, jezsuita pátert. Mindkettő hű fia egyházának, törhetlen hűséggel ragaszkodik a Szent-székhöz. Tudományos szempontból lehet köztük a módszerben különbség, de a végső cél: *dolgolni Isten dicsőségéért, a lelkek javáért a katolikus vallásban mindkettőnek bevallott és követett elve.*

De a lucskos száju lapocskáknak tett szent szencziót csapni. Szembeállították Prohászka Tomcsányival. A modern embert az elavult, a bagolyvárban élő, ósdi, a dogmák roszdás fegyverzetében harcoló Tomcsányival, a Budapestben „megtört” Tomcsányival. Kitalálták, hogy csütörtökön nagy tanácskozás volt Esztergomban, a hol Prohászka püspök mint erctnek szerepelt, a kit Tom-

csányi ki akar szorítani az egyház sáncaiból. S az „Est” oda is vágja azt a miért tulajdonképen az egész cikkarmádia felvonult:

Portugália! — jöjjön el a te országod! Ez kellene ezeknek a lapoknak. S a is érték, hogy pl. vasárnap városra olyan felháborodással beszéltek Fehérvárott a jezsuitákról, a milyenre itt nálunk még példa nem volt.

Hogy a dologból mi igaz, mi nem igaz, közöljük Tomcsányi Lajos S. J. nyilatkozatát:

NYILATKOZAT. Az Est vasárnapi száma szives volt foglalkozni velem. Vele szemben ezennel kijelentem:

1. hogy én Prohászka püspök úrról soha életemben Rómába nem írtam, elenne tehát „szelészörri akció” sem indíthatam; 2. hogy én Prohászka püspök urat soha „erit-nekséggel” nem vádoltam; 3. hogy én Zubrichy Aladár úrral már hetek óta nem találkoztam, vele ennél fogva mult csütörtökön Esztergomban nem vitákoztam; 4. hogy én Mihályfi Ákos dr. úrral lengelet nem akasztottam s azért nem „igaz, hogy ő élesen kikelt az én életem, középhori nézetem ellen.” Azonban az igaz, hogy ma állított Adorján Andor ur, az „Est” belső munkatársa megjelent nálam s néhány kérdést tett fel hozzám; de az ismét, a mit velem mondat, nem igaz. Én vele Prohászka püspök úrról a legnagyobb tisztelettel beszéltem. Budapest 1910. október 15. Tomcsányi Lajos S. J.

Ez az igazság és nem más.

És aztán ha más volna is az igazság, ha Tomcsányi páter tényleg harcban állna Prohászka Ottokár püspökkel — mi köze ahhoz az Est és társai izraelitáinak? Vessző-jenek ők a maguk rabbinusaival és szabadkőműves apostolaival, de minek ütogetik bele az orrukat a mi papjaink dolgába?

Az olvasóközönségnek pedig csak annyit jelzünk, hogy méltóztassék most már megérteni, hogy miért kell a tisztességes sajtó, miért dolgozunk mi érte és miért lelkesítünk minden tisztességes embert a jóra való sajtó támogatására?

UJDONSÁGOK.

— Királyi kitüntetés. Eörményesi Fiáth Pál báró, vármegyei és városunk volt főispánjának a kir. kamarási méltóságát adományozta Öfelsége a király.

— Egyházmegyei hír. A káptalan kegyurasága alatt levő gyurói plebánia megüresedett miután Pinter Ferenc alcutsi lelkész arról lemondott nov. 1-ére újlag pályázatot hirdet rá a székesfehérvári megyéspüspök.

— A képkiallítás bezárása. Nagy Ernő és társai képkiallítását vasárnap zárták be tombolával és sétahangversennyel. S mintha a közönség csak az utolsó napon ismerte volna fel, hogy mivel tartozik a képkiallító művész társaság tartalmás kiállításával szemben, a mult vasárnap tömegesen látogatta a képtárlatot és — vásárolt is. A tombolaversenyben nyertes Hübner Károly igazgató lett. A ternoit Köpfer Jenő törvényszéki jegyző, a quaternot egy muzsikás, a quinternot Mayerhoffer Ferenc, törvényszéki bíró nyerte meg. A nyereánytárgyak értékes képek voltak. Képeket vásároltak újabban: Prohászka Ottokár dr. megyéspüspök, (Rig Jenő „Nyírfák” c. képét), Szabó László, (Nagy Ernő képét: Horgászati); Vajda René (Nagy Ernő „Utcarészlet” c. képét), Pataky Ármán dr. (Berkes Antal „Páris: utcarészlet” c. képét), Bauer Aurél (Nagy Ernő „Paprikás asszony” c. képét). Mintegy 30 kép kelt el. A képkiallítás látogatása kielégítő volt, a képvásárlás azonban nem elégitette ki a művészek várakozását. Nagy Ernő most Veszprém-ben állítja fel a képkiallítást.

— Kinevezés. Mohay Lajos dr. okl. középiskolai tanárt a munkácsai állami főgimnáziumhoz kelyettes tanárrá nevezték ki.

— Kinevezés. Meszlényi László, velencei földbírtokost miniszteri segédfogalmazóvá nevezte ki a kereskedelmi miniszter.

— **Megbízás.** A kir. tanfelügyelő Martonvására a betegeskedő Puszta József áll. elemi iskolai igazgató helyettesítésére Pausch Ida okl. tanítónőt küldte, míg az igazgatói teendőket ideiglenes végzésével Pusztai Jenő ottani tanítót bízta meg.

— **Kirendelés.** A földmívelésügyi miniszter Fldth Pál báró a Sióberki társulat miniszteri biztosa mellé az alakított véleményező bizottságba Glasz Samu, simontornyai kasznárt taggá küldte ki.

— **Járásbírósg Bicskén.** Bicske községe nemrégiben megindította a mozgalmat aziránt, hogy a járásbírósg, a mely Váiban a vasuti közlekedés hiánya miatt nehezen hozzáférhető, Bicskére helyeztessék. Ez a vasuti összeköttetésével fogva mesés gyorsasággal fejlődő város rövid idő múlva a megye második városa lesz. Méltó és igazságos, hogy a közhatalok kövessék a fejlődést. S azért hiába vet gátat a természetes fejlődés útjának a hivatalos apparátus, nem akadályozhatja meg azt, a mit a logika önként követel. Bicske község elüljárósága a múlt héten gyűlést tartott, a melyen egyhangú lelkesedéssel megszavazta azt az 50 ezer koronát, a melyet az áthelyezés igényelne. Lehet, sőt valószínű, hogy a megyei közgyűlés is, mindent el fog követni ennek a tervnek megakadályozására, sőt talán lesznek közvetlenül érdekeltek is, a kik maguk alatt vágják majd a fát, a miniszter azonban ezt az egy kikötést tette, a melyet Bicske község már teljesített s így Bicskének lesz járásbírósga, akár tesszük egyeseknek, akár nem.

— **Iskolamegálás Nagyparkán.** A község lakossága szükségét érezvén az iskola fejlesztésének, mintegy 13 ezer korona költséggel kath. fiu iskolája részére egy új tantermet és tanítólakásokat épített. Az új tanterem megálása vasárnap a délelőtti istentisztelet végzetével történt a lakosság nagy érdeklődésének kíséretében. Az iskolások alkalmi éneke után Kéri Ferenc plebános beszélt az új tantermet és alkalmi beszédet intézett a hívekhez. Kovács Gergely iskolás fiu köszönetet mondott az Elüljáróságnak s a község lakosságának az érdeklődés hozott nagy áldozatért, majd a himnusz elénkélésével befejeződött a lélekemelő kedves ünnepség.

— **Becsületügy.** Belopotoczky-Kusovits-ügy édekes fordulatot vett a helybeli járásbírósg előtt. Kusovits felmentésével Belopotoczky lett a vádlott, aki rágalmazás és becsületesítés címén került a törvényszék elé. Az ügyben ma volt a tárgyalás Fldth Imre járásbíró előtt, azonban a tárgyalást el kellett halasztani. Újabb tanú kihallgatások és a bizonyítékokhoz szükséges iratok beszerzése vált szükségessé.

— **Halálozás.** Részvételné vesszük a hirt, hogy özv. Eckhard Karoly né szül. Pfüzster Mária, Csik István városi mérnök édesanyja f. hó 17-én d. u. 4 órákor hosszas szenvedés után életének 59 évében elhunyt. A megboldogult hült teteme 18-én d. u. 4 órákor fog a Szent Háromságról nevezett (hosszu) temető kápolnájában beszéltetni és nyugalomra tétetni.

— **Házi ipari kiállítás.** Az Országos Magyar Művészeti és Házi ipari Egyesület megkezdte vármegyénk alispánját s az ő támogatását kérte ahhoz, hogy Székesfehérvárot november hónapban házi ipari kiállítást rendezhessen. Az alispán mint értestülünk szíves örömmel ígerte meg a támogatását ahhoz, hogy a házi ipari kiállítás nálunk s szolgálhassa szép hivatását: a munka megszeriettetését s a nép kulturális hajlamainak megbecsülését. A házi ipari yándor kiállítások nálunk is azt a célt kívánják szolgálni, hogy a nép figyelmét felkeltsék a házi ipar gyakorlására, másrészt, hogy a társadalom figyelmébe ajálja a szép ipart. A kiállításra még vissza fogunk térni.

— **Köszönetnyilvánítás.** Fogadják szívóbb jövő mély halamat és köszönetünket mindazok, kik felejtetlen anyáknak özv. Udvary Alajosné gyászos elhunytá alkalmával bánatunkban bármintó módon résztvenni kegyesek voltak. Horváth Imre DV. tisztviselő.

— **Gazdák gyűlése.** A Fejermegyei Gazdasági Egyesület tegnap tartotta meg igazgató választmányi ülését Eszterházy László gróf elnöklete alatt. Az ülésen folyó ügyeket intéztek el. Kiemeljük közülük a következőket:

A Tokajhegylja felvirágoztatására indított akcióban a gazdasági egyesület véleményét is kikérték. Az egyesület nem vesz részt a segélyezési akcióban. — Versec város mozgalmat indított a bornyilvántartás beszüntetése céljából. Az egyesület nem támogatja a mozgalmat, amennyiben a bornyilvántartás a borhamisítások megakadályozása céljából szükséges. A termékek és cikkek ellenőrzésének revízióját tervbe vette a miniszter s erre nézve a gazdasági egyesületek véleményét kéri ki. Az ülés erre vonatkozólag úgy határozott, hogy egy bizottságot küld ki a kérdés eldöntésére. A bizottság elnöke Koller Pál, tagjai Saára Gyula dr., Lintner Sándor, Leopold Lajos, Szűts Jenő, Körmeny Péter Ármos Jenő és Ságy Lajos.

Dehrecen város akcióba lépett, hogy az Osztrák-Magyar bank szabadalmának megújítása alkalmával a bank záloglevelei 300 millióról 500 millióra emeltessék fel. Ebben a gazdasági egyesületek véleményét is kérték. Pajzs Gyula dr. indítványára az előterjesztést mellőzte a választmány, amennyiben a gazdáknak nézve előnyt nem nyújt a záloglevelek emelése, másrészt ezáltal szenvednének egyéb pénzintézetek. A Földhitelintézet, aztán a Jelzálog Hitelbank olcsóbban ad pénzt a gazdáknak.

A földmívelésügyi miniszter rendszeresíteni kívánja a régebben szolgáló gazdasági titkárok állását s hogy a gazdasági egyesületekkel kötött történetik 8—10 ezer kor. évi segélyt ígért az egyesületeknek. Evégből bekérte a gazdasági egyesületek évi költségének statisztikáját. A Fejermegyei Gazdasági Egyesület a következőképen állította össze évi költségvetését: Titkári fizetés 3000 K, 500 K ötdéves korpótlékkal, titkári lakbér 1000 K. Iródatanítói fizetés 1500 K, lakbér 500 K. Vándortanítói fizetés 1200 K, 400 K lakbérrel. Pénztárnoki és könyvelői fizetés 500 K. Iródatanítói fizetés 800 K, 200 K lakbérrel. Egyesületi helyiség bérösszege 500 K. Nyomatvány 1500 K. Kiszállásokra 1500 K. Könyvekre, újságokra 150 K. Egyesületi értesítőre 1000 K. Az Országos egyesületi tagdíjra 200 K. Eszerint az évi költségvetésre 14122 korona kiadás. Ármos Jenő indítványozta, hogy a gazdasági szaktanítói állást mellőzze a választmány. Baly József indítványára azonban befűltették a költségvetésbe. A beigért miniszteri segély mintegy 10 évre szólna. A gondosan összeállított költségvetést elfogadták, csak a — miniszternek ne legyen kifogása ellene.

Károlyi Mihály gróf, az országos Magyar gazdasági egyesület elnöke, folyó hó végére tiltakozó gyűlést hívott egybe Budapestre, hogy a gazdák felemeljék tiltakozó szavukat az új monopoliomok ellen. A mozgalmat teljes erővel támogatja az egyesület — a tulajdonjog megőrzésének nevében.

A veszprémmegyei gazdasági egyesület a a múlt hó folyamán ünnepelte meg 50 éves fenállásának emlékét. A fejermegyei társesületből többen megígérték megjelenésüket, azonban egyesületünket csak Kenessey Gyula képviselte, aki a társesület nevében melegen üdvözölte a jubiláló egyesületet.

— **A város követelése.** Saára Gyula dr. polgármester most foglalkozik a város cselekvő követeléseinek (kintlevő pótdadók s egyéb tartozéka a városnak) behajtásával, amelyek 3—4 százezer koronára rugnak. A pénzek behajtását a polgármester még folyó év végéig foganatosítani akarja.

— **Uj elnök a Szent Korona Vasutasoknál.** A Magyar Szent Korona Országai Vasutas Szövetsége Székesfehérvári. Kerülete vasárnap d. u. 4 órákor töltötte be a Winkler Nándor eltávozásával megtűresedett elnöki tisztet. Elnökké nagy szótöbbséggel Koller János M. A. V. fő ellenőrt választották meg.

— **Halálozás.** Özv. Paulovits Alajosné, szül. Végess Ilona kisparkatái tanítónő 62 korában hosszas s kínos szenvedés után elhunyt. Temetése vasárnap d. u. 4 órákor ment vegbe a köznyeztetni kíványok s nagy közönség részvételével.

— **Artézi kutak a Dunamentén.** A kolera járvánnyal kapcsolatban újabb megerősítést nyertek a Dunamentéi községek régi tervéi, hogy artézi kutakhoz jussanak. Erd Ercsi, Százhalombatta, Adony, Rácalmás, Dunapentele községek lakosai ösödöktől fogva a Dunáról hordják a vizet, a szennyvizektől, gyárakból stb. kiömlő szennyvizektől metélyezett vizet s az az állapot könnyen válhatik károsná s a mi egészségügyi viszonyainkra a kolera járvány ellen való védekezés alkalmával most már komolyan foglalkoznak az illetékes körök a Duna melléki községek artézi kutjaival. Helyes!

— **A borhamisítások elleni védekezés.** A borhamisítások elleni védekezés céljából nagyobb ellenőrzése céljából nagyobb szabású védelmi akcióit vett tervbe a földmívelésügyi miniszter. A borhamisítások megállítására különösen most aktualis, amikor a borszükeglet nagy és természet pedig szűk volt. A földmívelési miniszter értesítette a megye és a város törvényhatóságát, hogy a megye és a város területére a borhamisítások megállításának felügyeletével Sólyom Albert szőlészeti és borászati felügyelőt bízta meg. Székhelye: Bpest Murányi-u. 61.

— **A kolerajárvány miatt betiltott házasságok, vásározások, bucsuk, táncvigalmak feloldották a zár alól.** A kolerajárvány a megyében annyira megszűnt, hogy a tömeges összejövetelekből nem kell tartani. A szomszéd vármegyéből hasonlóképen arról értesülünk, hogy a vásározások, bucsuk stb. akadálytalanul folynak.

— **A munkásházák.** A munkásházákról szólunk, amelyek felépítésére — általában — nem fejtenek ki annyi gondot, amennyit megérdemelnének. Nehézkösen mozognak ebben a törvényhatóságok, amelyeknek kezdése a munkásházák: sorsa le van téve. Némely vármegye azonban lelkes tevékenységbe foglalta a munkásházák ügyét, jelölt annak, hogy a munkásházák felépítésében nincs nehézség, ha a törvényhatóság úgy akarja. Most Vasvármegye buzgólkodik derekasan a munkásházákok építésében. Ott a következőképen vették tervbe a lakások felépítését:

Bögöte 13, Hegyfalú 10, Gör 8, Csénye 17, Peczöl 15, Bejcz 10, Hethátgyertyámos 15, Ólób 16, Teresyényfa 11, Vámoscsalád: 14, Felsőpaty 15, Rábabogoszló 12, Sárvár 71, Boba 19, Nemeskocs 16, Magyargencs 50, Kemeneshagyász 32, Kemenesmagas 52, Nagysimonyi 12, Vönöczk 4, Mersváth 25, Kemenessomján 21, Nemeskoltá 13, Rum 11, Telkes 17, Vép: 12, Ják 25, Muraszombat 25, Győrvar 18, Jákfa 14. Az alispán állítólag legközelebb mindazon községekbe emegy, a honnan jelentkeztek, kizsmereli a munkásházák telkeit minden irányban tájékozódást szerez.

Ebből a statisztikából érdekesen kitaszik az is, hogy még olyan helyen is lehet munkásházákat építeni, ahol a jelentkezés kisarányu. Egyik vas megyei községben csak 4 jelentkezés van s a törvényhatóság még sem zárkozik el a község lakosainak kívánása elől. Az érdekes vas megyei példa követése nekünk sem ártana. Mert nálunk a megyében, de még inkább a városban a munkásházák felépítésének az ügye nem sokat ígérően — halad.

— **Szén.** Ki a hitelszövetkezet révén óhajta még idei szénszükségletét beszerezni, legkésőbb vasárnapig (okt. 23.) jelentkezze Távirdu u. 6. alatt, későbbi jelentkezést nem vehetünk figyelembe.

— **Tűzvész.** Az Ercsihez tartozó Krizsán-dolina pusztán folyó hó 15-én leégett a birkaistálló. A kár 1200 k. A tűzet Gomá József cigány okozta.

— **A Sz. T. C. Vivó ezakoztálya alakuló gyűlést f. hó 20-án csütörtök este 8 kor tartja meg a felső keresk. isk. tanácsstermben.**

20 fillér egy nagy doboz Fernolendtféle világhírű cipőkrém. Legjobb denaturált spirítusz literje 52 fillér. — Gummisarkok, melyek a járást biztossá és kellemessé teszik, továbbá cipőfűző különlegességek, matracha való löszőr, afrik és tengeritű, stb. legolcsóbban kaphatók LANGRAF GABOR ÉS FIA gépszij és bőrkereskedésben Jókai-utca 8.

A népszámlálás. A székesfehérvári járás népszámlálására megírta az előkészületeket a járás főszolgabírája: 93 kerületre és 26 felülvizsgáló kerületre osztották fel a járást.

Sport. A Sz. T. C. és a kaposvári A. C. futball csapatali mérkőzést tartottak vasárnap a sóstói pályán s az Sz. T. C. 4:0 arányban legyőzte a kaposvári csapatot, s így elvesztette a dunántúli bajnokságot.

Kisvágy telepített község politikai községgé alakult. Folyó hó 15-én választották meg az előjáróságot. Bíró Pataky Pál, pénztáros Kovács Lajos lett. Esküdtökké Szalai Dánielt, Tóth Györgyöt, Szapori Jánost és Mihályt, Vinis Istvánt, Major Pált és Pataky Ferencet választották meg.

A kerékpárverseny eredménye a következő: I. Greger 13' 30. II. Mayer 18' 40. III. Ziemermann 14. IV. Fröschl 14' 20. V. Bozsoki 14' 20. VI. Aligwänder 14' 25. VI. Pischl A. 14. 35. VII. Lencsés 14' 41. VIII. Csucs 16' 40. IX. Major 16' 50. A 3 első ezüst éremmel, az utóbbi 4-et bronzéremmel tüntették ki.

A munkásbiztosító hivatalból. A munkásbiztosító hivatal választásainak megrendszabályozása nagy port vert fel a munkásbiztosító tagjainak körében. Cservenka, a párttitkár aelölök választásának megsemmisítése a munkaadók és a munkások nagy részének együttérzésével történt s annak frappáns módon adott kifejezést a szombaton este tartott ülés, amelyen munkaadók és munkások, mint a biztosító hivatal választmányának tagjai nagy számban vettek részt. Két nézet alakult ki. A munkások egy része azt kívánta, hogy Cservenka érdekében küldöttségleg keressék meg az állami munkásbiztosító hivatalt, a másik felfogás, amelynek Szegő Béla vegyeszmérok adott kifejezést, amellott volt, hogy a hivatal elismerőleg vegye tudomásul Cservenka kiltuzóbbolását s ezt táviratilag közölje az állami munkásbiztosító hivattal. Sürögnyileg jelezze a hivatal azt is, hogy a Cservenka érdekében menő küldöttség nem hivatalos küldetés, csak — privát passzió.

Cservenka helyének betöltésére vasárnap gyűltek össze a munkásbiztosító választmányi tagjai, a választások azonban akként folytak le, hogy senki sem kapta meg a kívánt többséget. A szavazatok nagyon elosztódtak. Új választást töltek ki.

Révai Nagy Lexikonát fölösleges a fővárosi könyvügynököktől megredelni, mert azt épúgy szállítja Klökner Péter udvari könyvkereskedő Székesfehérvárról, részletfizetésre is.

Szerencsétlen család. Barics Mátvás negyeparkát munkás 4 nap alatt 3 gyermekét veszítette el vörhenyben. Az 1 1/2 István, 4 éves Erzsikét s 7 éves Terézt. A még életben levő, most már egyetlen leány-gyermeke is a halállal vívódik.

Tűz a Széchenyi-utcában. Ma délelött 10 óra tájban Mészáros Imre Széchenyi-utca 107 sz. alatti lakos házában megriadva vették észre a lakók, hogy a szertűben hatalmas füstgomoly száll fel. A takarmánykaszal meggyuladt s a felcsapó lángok csakhamar veszedelmesen körül fogták. Mészáros értesítette a veszedelemlről a tűoltóságot, amely rögtön a helyszínen termelt s elnyomta a veszedelmet. A kár 120 korona. A kaszal biztosítva nem volt. A rendőrség megejtette a nyomozást s a nyomozás szerint a kaszal Mészár Imre Antal nevű 4 éves fia, Pap Ferenc 144 sz. alatti lakos Ferenc fia és Tóth János Széchenyi-utca 103 sz. a. 6 éves fia gyújtották fel. Egyedül csak ők tartózkodtak a veszedelem idején a kaszal körül.

Rövid hírek.

Cigányság. Kolompár József móri cigány a városban csavargott s egy ügyben nyomozó csendőröket mindenfelé kísérte. Erről Mórón lakó társait értesítette, úgy hogy mire a csendőrök megérkeztek, a móri cigányok már mindent előre tudtak. A rendőrség 5 napi elzárásra és illetégségi helyére toloncolásra ítélte Kolompár Józsefet.

A Maroshegyről. Folyó hó 17-én reggel maroshegyi Kiss János hajlékában borozás közben Iker Pál lakatossegéd Szilágyi István, Kósa János, Jánosi József, Léhner József, Gebauer István, Radács János és Metykó Ferenc maroshegyi legények megtámadták, a helyiségből kicipeltek az utra, agyba-főbe verték, megrugdosták s rajta súlyosabb sérüléseket ejtettek. A verkedésny az adott okot, hogy Iker Pál Kiss János leányával beszédbe elegyedett.

Részegség, botrány. Szijártó József felsőkirálysori lakos ma hajnalban betért Martin Soma vendéglőjébe, ott botrányosan viselkedett, miért is a rendőrség három napi elzárásra és az okozott kár megtérítésére ítélte.

Halálra vert ember. Páikán vasárnap este 9 óratok az utcán egy félkoltra vert embert találtak, a kiben Szőke György pátkai gazdára ismertek. Feje be volt verve, azonfelül mellén is életveszélyes sebesülései voltak. Beszélni nem tudott, kihallgatható nem volt. Az orvosok állítása szerint sebei halálosak. A csendőrök erélyesen nyomoznak.

Kitoloncolás. Szegfű Erzsébet nagyvelegi cselédlányt csavargás és erkölcstelen üzemei miatt a rendőrség 8 napi elzárásra ítélte. S mivel az eljárás során a hatóság előtt hámis nevet használt, még 3 napi elzárásra és a városból való kitoloncolásra ítéltetett.

Zárlat alatt álló községek. Sertésvész miatt: Alap, Gárdony, Nagyföld Tordas. Kápolnásnyék, Sukoró, Moha, Hercegfalva, Seregélyes, Sárszeztmiklós, Iszakszentgyörgy, Sárosd, Adony, Polgárdi, Kisperkátá.

Sertésgorbác miatt: Polgárdi, Etyek. Lépfene miatt: Pázmánd. Rühkór miatt: Martónvásár. Juhhimló miatt: Aba.

7114/1910. szám.

Zárt ajánlati hirdetmény.

Székesfehérvár szab. kir. város aggés szegényügyi bizottsága felhívja mindazokat, kik az aggok, szegények, foglyok és toloncok élelmezéséhez a szükséges nyers anyagot, vagy kenyeret 1911. évi január hó 1-től 1911. évi december hó 31-ig szállítani kívánják, hogy az alább jelzett biztosítéki összeggel ellátott zárt ajánlataikat folyó évi október hó 22-én délelőtt 9 óráig a tanács iktatóba annál is inkább adják be, mert később beadott ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

A nyers anyagok szállításához 200 korona, a kenyér szállításához 100 korona biztosíték szükséges.

A feltételek a hivatalos órák alatt a jegyzői hivatalban betekintheők.

A benyújtott zárt ajánlatok felett a városi tanács a legközelebbi ülésen végérvényesen határoz.

Székesfehérvár 1910. október hó 17-én. Lipcsey Lajos sk. K. Horváth István sk. jegyző. elnök.

Ha fáj a feje és korpás! Ha hull a haja és zsiros!
mosassa fejét Schampooinggal és Petröllal. (Ondolálás) hajhullámozás, (Manicure) körömápolás, — hajszőkítés és hajfestészet.

Olcsó szabott árak
Nagy raktár hajfonatokban
5 koronától feljebb.
Az összes női hajmunkák — diszfűsük, hajcsatok és hajtuk állandó nagy raktára.

Koronafi K. és fia
főhercegi kamarai fodrászoknál
Nador-utca 13.

ZILZER MANÓ
férfi-, fiu- és gyermekruha raktára
Székesfehérvár, Zögyény-Marich-utca.
Állandóan nagy raktáron mindenféle férfi-, fiu- és gyermekruhák

ugyszintén
papi ötönnyök,
Ferenc József-kabát,
köpenyek (havelok)
börkabátok, utazóbundák,
raglan-felöltök, kabátok.

A helybeli légszeszgyár a legjobb minőségű sziléziai darabos gázköszénből előállított
COAKS-át
ajánlja métermázsánként 4 korona árban a gyártelepen.
A ki legalább 3 métermázsát vesz egyszerre, annak a coaks-ot díjmentesen hazaszállítjuk (a ház kapujáig). Az ugyanilyen köszénből előállított **KATRANY** ára métermázsánként 6 korona a légszeszgyárban, előzetes készpénzfizetés ellenében. Egész vagonrakomány rendelése esetén kedvezményes ár megegyezés szerint.
Kátrányunk nagyon alkalmas szőlőkarók festésére és mindennemű fának konzerválására.
A székesfehérvári légszeszvilágítási társulat igazgatója:
MRAZ W.

HIRDETÉSEK
jutányos áron felvétetnek a kiadóhivatalban, Szt.-István-tér 1.

Olcsó, szolid, szabott árak. Knazovitzky Bela Olcsó, szolid, szabott árak.
divatáruháza ajánlja őszi ujdonságait:
Borsalino, Gyukits, Habig kalapok, Kobrak, Tip-Top, valódi amerikai cipők, oroszlanvédjeggyű fehérműlik.
Női kötött felsőkabátok 10 K-tól Felsőnyem férfi és női esernyők 4 K-tól Trier gombos női keztyűk 35 fillérl
Női sapkák 4 „ Kötött téli soknik 40 fillérl Gyermekek bőrcipők 1-70 „
Posztó és sárcipők, szőrmeárk.

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában Székesfehérvárról.